

De Raaf in De Maashorst 2024

Raven
werkgroep
onderdeel van Vogelwacht Uden e.o.

Niet al te best broedseizoen voor de Raven in de omgeving

Het lijkt een aardig voorjaar geweest te zijn met februari en maart die recordwarm waren (warmste maanden sinds het begin van de metingen in 1901) maar het was ook extreem nat, met name in februari en april en ook somber. Dit zijn voor de Raven cruciale maanden omdat ze in februari al eieren leggen, die na 3 weken in maart uitkomen waarna de jongen nog 40 dagen in het nest blijven en dus eind april op zijn vroegst het nest verlaten.

De resultaten voor de Raven in de regio waren dan ook wisselend maar gemiddeld slechter dan in andere jaren.

De Raven van de Maashorst hadden een goede winter achter de rug en zijn waarschijnlijk in goede conditie aan het broedseizoen begonnen met een eerste eileg op 13 februari, drie dagen eerder dan vorig jaar. Dit was wederom landelijk één van de vroegste eerste eidatums. De Ravenwerkgroep heeft dit nest goed in de gaten gehouden en heeft samen met ringers van de [Ravenwerkgroep Nederland](#) op 5 april vijf jonge Raven geringd met oranje kleurringen en met de gebruikelijke stalen ring van het vogeltrekstation. Op deze manier kunnen de vogels op grote afstand afgelezen worden en zo kunnen we achterhalen waar ze naartoe gaan en hoe oud ze worden! Deze jongen zijn eind april uitgevlogen en blijven tot augustus /september in de Maashorst hangen. Mocht je ze zien, geniet ervan en probeer daarna de ringen af te lezen!

Leuk detail was dat de ouders, die de ringers lijken te herkennen, vlak boven de klimmer in de boom gingen zitten en constant takjes van de boom braken en die naar de klimmer gooiden. Zie het verhaal van Annemarie van Diepenbeek achter in dit verslag. Ook begeleidden ze de ringers helemaal terug naar hun parkeerplek en wachtten ze tot die in de auto stapten, schijnbaar om er zeker van te zijn dat ze ook werkelijk weggingen.

De resultaten in de regio waren helaas (veel) slechter. In Heeswijk werd één jong op het nest aangetroffen dat niet al te best in de veren zat maar het toch gered lijkt te hebben. In Herperduin werden twee jongen aangetroffen die het evenwel niet gered lijken te hebben. Bij Maurik / Langenboom werden twee kerngezonde jongen aangetroffen en in Erp is de broedpoging afgebroken. Een nieuw nest daar in de buurt onderging waarschijnlijk hetzelfde lot.

Landelijk is de indruk dat het natte voorjaar toch wel enige invloed heeft gehad op het broedresultaat maar ook predatie door boom- en steenmarters eist zijn tol. Opvallend is dat er steeds vaker in hoogspanningsmasten gebroed wordt waar grote nesten aangetroffen worden die vaak ook nog succesvol zijn, waarschijnlijk omdat daar geen marters komen.

Leo Ballering, coördinator Ravenwerkgroep Vogelwacht Uden e.o., Januari 2025

Dit jaar geen uitgebreid verslag maar een opsomming van de belangrijkste zaken

Maashorst

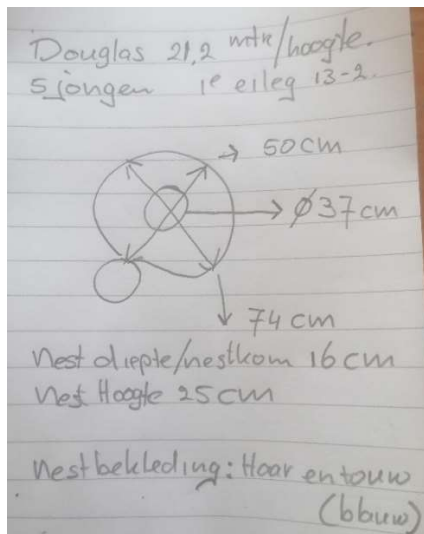
Ringdatum: 05apr24 (Oranje 49, L85-L89)

5 jongen: L85, de oudste was 28 dagen oud en iets zwaarder dan een kilo (had een gebroken snavelpuntje. De jongste (L89) was 21 dagen oud en 670 gram, maar goed doorvoed

Locatie	Ringdatum	VT ringnummer	Kleurring	Vleugel lengt	Gewicht	Poot dikte	Klouw	Leeftijd jong
Maashorst	5-apr-24	715228X	K49	211	995	10.4	117	27
Maashorst	5-apr-24	715228X	L85	209	1005	11.4	114	27
Maashorst	5-apr-24	715228X	L86	185	950	10.5	106	24
Maashorst	5-apr-24	715228X	L87	195	955	10.5	107	25
Maashorst	5-apr-24	geen	L89	140	690	9.75	104	20

Eerste eidatum 13Feb24, op 03mei24 was het nest leeg en de jongen uitgevlogen.

Gegevens over het nest:

Heeswijk

Ringdatum 20Apr24

Één jong met veergroei achterstand. Aan de poepjes te zien lijken er meer jongen geweest te zijn. Op 5 mei24 stond het jong op de rand om takkeling te worden, en lijkt het toch gered te hebben.

Locatie	Ringdatum	VT ringnummer	Kleurring	Vleugel lengt	Gewicht	Poot dikte	Klouw	Leeftijd jong
Heeswijk	20-apr-24	718530X	L88	241	1025	9.6	110	30

Maurik

Ringdatum 20Apr24

2 gezonde jongen

Locatie	Ringdatum	VT ringnummer	Kleurring	Vleugel lengt	Gewicht	Poot dikte	Klauw	Leeftijd jong
Maurik	20-apr-24	718860X	P52	230	1085	10.0	110	29
Maurik	20-apr-24	718860X	P53	220	990	9.4	106	28

05mei24: één jong op de rand van het nest, ouders nabij

P53 is in oktober dood gevonden in Duitseland, net over de grens met Venlo

Herperduin

Ringdatum 20Apr24

2 geringd, later toch nest uit de boom en op de grond en veren jongen raven, geen ringen gevonden, lijkt boommarter / bunzing predatie

Locatie	Ringdatum	VT ringnummer	Kleurring	Vleugel lengt	Gewicht	Poot dikte	Klauw	Leeftijd jong
Herperduin	20-apr-24	718860X	P50	205	616	10.1	104	26
Herperduin	20-apr-24	718860X	P51	172	665	9.2	99	23

HSM Boekel

Nest in aanleg met twee ouders maar dit werd verlaten tijdens de nestbouwfase

Erp

Het Erpse paar heeft ook dit jaar getracht op het bekende nest te broeden maar de broedpoging werd afgebroken.

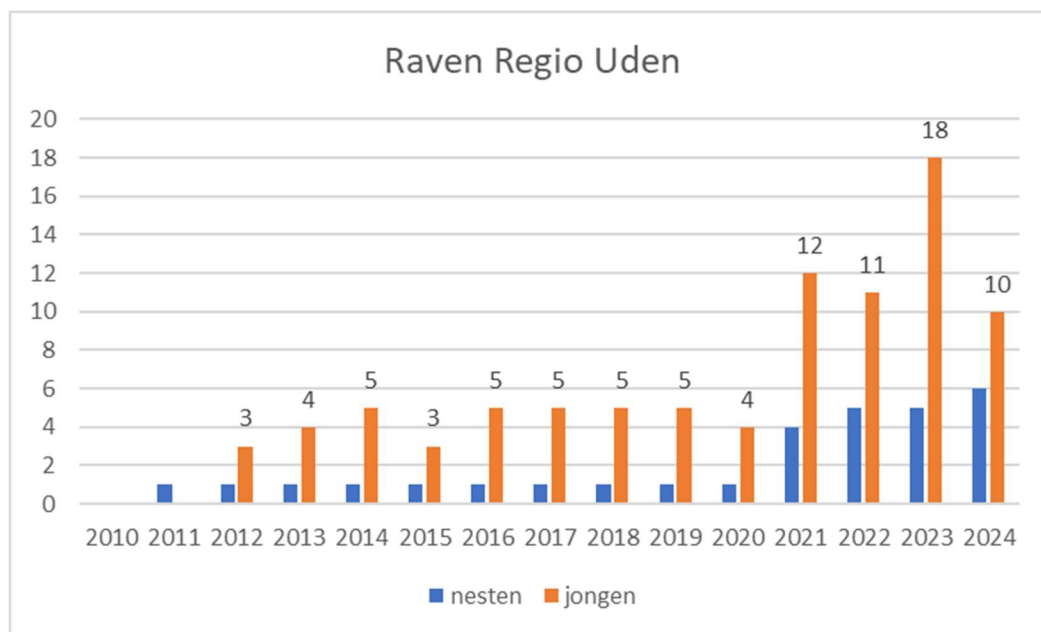
Terugmeldingen

In 2024 was er maar één terugmelding van raaf P53 uit Maurik die dood werd gevonden in Kerken-Aldekerk, Duitseland, net over de grens bij Venlo, 54 kilometer van het nest en 6 maanden en 5 dagen na de ringdatum.

Overzicht van de teruggemelde raven sinds registratie van de bekende Oost-Brabantse nesten.

Ring locatie	Kleurring	Ringdatum	Terugmeld datum	Terugmeld plaats
Herperduin, Oss/Berghem	H69	30-apr-21	13-dec-21	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	H69	30-apr-21	11-jul-22; 29-jul-22	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	H69	30-apr-21	18-aug-22; 14-sep-22	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	H69	30-apr-21	23-okt-22	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	H69	30-apr-21	26-nov-22	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	H69	30-apr-21	19-mrt-23	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	H69	30-apr-21	7-mei-23	De Vaart, Almere
Herperduin, Oss/Berghem	J73	30-apr-21	13-dec-21	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	J73	30-apr-21	25-feb-22	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	J73	30-apr-21	11-jul-22; 29-jul-22	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	J73	30-apr-21	18-aug-22	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	J73	30-apr-21	19-dec-23	Gortelseweg kadaver, Ernst
Herperduin, Oss/Berghem	K58	26-apr-22	20-jun-22	bossen Berghem dood gevonden/publieke melding
Herperduin, Oss/Berghem	K71	26-apr-22	8-jul-22	vuilstort Elzenburg, Oss
Herperduin, Oss/Berghem	K71	26-apr-22	14-sep-22	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	L41	26-apr-22	23-jun-23	vuilstort Elzenburg, Oss
Herperduin, Oss/Berghem	L41	26-apr-22	25-jul-23	Telpost Bobbelbries zuid, Maashorst Uden
Herperduin, Oss/Berghem	L41	26-apr-22	4-aug-23	vuilstort Elzenburg, Oss
Herperduin, Oss/Berghem	L37	21-apr-23	23-jun-23	vuilstort Elzenburg, Oss
Herperduin, Oss/Berghem	L37	21-apr-23	28-jul-23; 4-aug-23	vuilstort Elzenburg, Oss
Herperduin, Oss/Berghem	L37	21-apr-23	24-sep-23; 1-okt-23; 21-okt-23	vuilstort Barneveld
Herperduin, Oss/Berghem	L39	21-apr-23	23-jun-23	vuilstort Elzenburg, Oss
Herperduin, Oss/Berghem	L39	21-apr-23	4-aug-23	vuilstort Elzenburg, Oss
Maashorst, Uden	C66	26-mrt-16	28-nov-20	Polder Arkemheen, Nijkerk
Maashorst, Uden	C66	26-mrt-16	18-aug-18	Polder Arkemheen, Nijkerk
Maashorst, Uden	E28	26-mrt-17	10-aug-18	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	E28	26-mrt-17	20-sep-18	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	E28	26-mrt-17	2-jan-19	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	E30	26-mrt-17	16-aug-17	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	E30	26-mrt-17	10-aug-18	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	E30	26-mrt-17	22-jan-21	polder De Kooi, Westbroek (Ut)
Maashorst, Uden	E70	8-apr-18	11-mei-18	Maashorst, Uden
Maashorst, Uden	E70	8-apr-18	31-12-20 ; 2-1-21; 31-01-21	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	E70	8-apr-18	3-4-21; 14-4-21	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	E71	8-apr-18	11-mei-18	Maashorst, Uden
Maashorst, Uden	E72	8-apr-18	11-5-18; 17-5-18	Maashorst, Uden
Maashorst, Uden	E72	8-apr-18	18-feb-19	Midden Veluwe
Maashorst, Uden	E73	8-apr-18	11-5-18; 17-5-18	Maashorst, Uden
Maashorst, Uden	E73	8-apr-18	2-jan-2019; 18-jan-2019	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	E73	8-apr-18	13-aug-20	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	E73	8-apr-18	28-mrt-21; 18-apr-2021	De Maurik, Langenboom mogelijk E73 onderdeel broedpaar Maurik
Maashorst, Uden	E74	8-apr-18	11-mei-18	Maashorst, Uden
Maashorst, Uden	E74	8-apr-18	3-apr-19	Maashorst, Uden
Maashorst, Uden	F30	12-apr-19	10-jan-21	Terlet
Maashorst, Uden	F30	12-apr-19	11-jul-22	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F30	12-apr-19	18-aug-22	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F30	12-apr-19	19-sep-22	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F30	12-apr-19	23-okt-22; 30-okt-22; 26-nov-22	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F30	12-apr-19	4-mrt-23; 19-mrt-23	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F30	12-apr-19	19-aug-23; 26-aug-23	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F30	12-apr-19	21-okt-23	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F30	12-apr-19	24-okt-23	Ig Klein Bylaer Barneveld gezien met hangende vleugel. Dierenambulance ko
Maashorst, Uden	F32	12-apr-19	30-apr-19	Maashorst, Uden
Maashorst, Uden	F32	12-apr-19	23-apr-20	Hemelrijkseweg, Oijen (boven Oss)
Maashorst, Uden	F32	12-apr-19	3-apr-21	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F32	12-apr-19	3-okt-21	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F32	12-apr-19	13-dec-21	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F32	12-apr-19	23-jan-22	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	F60	4-apr-20	19-jul-20; 9-aug-20	Telpost Palmvenseweg, Schaijk
Maashorst, Uden	F61	4-apr-20	19-jul-20; 9-aug-20	Telpost Palmvenseweg, Schaijk
Maashorst, Uden	K54	22-apr-22	25-mei-22	Munse Hei/Maashorst, Nistelrode
Maashorst, Uden	K55	22-apr-22	14-apr-23	Reussel dood; is geschoten en in vogelopvang Zundert geëuthanaseerd
Maashorst, Uden	L33	21-apr-23	25-jul-23	Telpost Bobbelbries zuid, Maashorst Uden
Maashorst, Uden	L33	21-apr-23	22-feb-24	oostvaardersplassen
Maashorst, Uden	L34	21-apr-23	17-sep-23	boerderij bij Roekel (Veluwe)+G102
Maashorst, Uden	L34	21-apr-23	21-okt-23	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	L34	21-apr-23	15-dec-23	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	L35	21-apr-23	25-jul-23	Telpost Bobbelbries zuid, Maashorst Uden
Maashorst, Uden	L36	21-apr-23	25-jul-23	Telpost Bobbelbries zuid, Maashorst Uden
Maashorst, Uden	L36	21-apr-23	26-aug-23	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	L36	21-apr-23	17-sep-23; 24-sep-23; 5-okt-23	vuilstort Barneveld
Maashorst, Uden	L36	21-apr-23	22-okt-23	vuilstort Barneveld
Maurik/Langeboom, Escharen (NB)	P53	20-apr-24	25-okt-24	Kerken-Aldekerk, Duitsland dood gevonden. Oorzaak onbekend

Ontwikkeling van Raven in de Regio Uden

Raaf - werptakjes

Tekst Annemarie van Diepenbeek

Werptakjes??? Ja, die vormen wel een bijzonder, en voor mij een totaal nieuw type dierspoot, terwijl ik me toch al 45 jaar met diersporen bezig houd. Afgebroken eindtakjes van sparren zijn meestal het werk van eekhoorns die de jonge knoppen eraf gegeten hebben. Maar dit waren afgebroken eindtakjes, zomaar verspreid op de bosbodem onder een hoge Douglasspar. Je zou ze nooit als zodanig herkennen als je niet wist hoe deze “werptakjes” waren ontstaan en wat ermee gebeurd was. Het pakketje van 16 verzamelde werptakjes ontving ik van Leo Ballering, lid van onze IVN-afdeling, en die als coördinator van de Ravenwerkgroep van VWU (Vogelwacht Uden) meewerkt aan het ringen van nestjonge raven in natuurgebied De Maashorst. 16 Stuks dus, maar dat was slechts (geschat) 60% van alle takjes waarmee de raven gegooid hadden. De klimmer liet me desgevraagd weten dat raven wel eens vaker takjes gooien als hun nest beklommen wordt.

Na 90 jaar afwezigheid broeden er vanaf 2011 weer raven in de Maashorst en sinds enkele jaren worden de nestjongen jaarlijks geringd. Via de geringde vogels is dan bij latere waarnemingen o.a. te zien waarheen en over welke afstanden de vogels zich verspreiden en welke leeftijden ze kunnen bereiken. Ringacties geven natuurlijk altijd verstoring op het moment van het ringen, maar de oudervogels keren altijd weer heel snel terug op het nest als de ringers vertrokken zijn. De ringactie vond plaats op 4 mei 2024. Het ravenouderpaar was niet blij met de ringactie, en de oudervogels vlogen, zoals te verwachten, rond de nestboom en landden ook af en toe heel dicht op de takken bij de klimmer. De klimmer is degene die de nestboom beklimt, de jongen uit het nest haalt en in een tas aan een touw naar beneden laat zakken. Hier was dat Marcel Boerenkamp. Onder de boom op de grond halen de ringers de jongen uit de tas en doen zo snel mogelijk het ring- en registratiewerk (het wegen en meten van de vleugellengte en pootdikte). Ondertussen wacht de klimmer bovenin bij het nest, totdat hij de tas met de geringde jongen weer naar boven kan trekken om de jongen terug in het nest te zetten.

Bij deze ringactie lieten de oudervogels hun afkeuring duidelijk blijken: ze braken het ene na het andere eindtakje van de douglas af en gooiden dat van heel dichtbij naar de klimmer. Zo kreeg Marcel Boerenkamp het ene na het andere takje letterlijk naar zijn hoofd gesmeten! Terwijl hij ‘bekogeld’ werd, heeft hij dit gedrag gefilmd. En nadat de klus geklaard was werd het hele ploegje, de klimmer en de twee ringers, door de geagiteerde raven boven hun hoofd uitgeleide gedaan, niet alleen totdat ze het bos verlaten hadden, maar zelfs tot de parkeerplaats waar hun auto stond.

De zestien douglastakjes heb ik gemeten en gewogen; het gewicht varieerde van 3 tot 16 gram, de lengte van 8,5 tot 16,5 cm. Volwassen raven wegen 900 tot 1400 gram (mannen zijn zwaarder); dit betekent dat de raven met projectielen gooiden tussen de 1 en 1,7% van hun lichaamsgewicht. Vertaal je deze gewichten naar menselijke verhoudingen, dan betekent dat u of ik een 1- tot 1,5 literpak vol water naar beneden gooien! Sterke en stoere vogels!

Met dank aan Marcel Boerenkamp, John Vereijken en Leo Ballering voor het delen van hun ervaringen.

De vijf nestjongen, terug in het nest na het ringen (foto Marcel Boerenkamp)

Een van de oudervogels klaar om een werptakje af te breken (foto Marcel Boerenkamp)

16 werptakjes verzameld, om te meten en te wegen (foto Annemarie van Diepenbeek)

Het grootste van de 16 verzamelde werptakjes (foto Annemarie van Diepenbeek)